

Betreft: Opinieronde 3
Datum: woensdag 6 april 2011
Tijd: 19.00 - 20.30 uur
Locatie: Rietkerkzaal, Provinciehuis, Visarenddreef 1 in Lelystad

Aanwezig zijn:

De heren P.T.J. Pels (voorzitter), J. Kramer (VVD), J. de Reus (VVD) en R.P.G. Bosma (VVD), mevrouw F.J.E. Boode-Groot Nibbelink (PvdA), de heren E. Sloot (PvdA), G. Laagland (PVV) en C.J. Kok (PVV), de dames M. Luyer (CDA) en C.J. Schotman (CDA), de heren J. van Wieren (CDA), A. Stuivenberg (SP), H. van Ravenzwaaij (SP), E.F. Kunst (D66), M.A. Rijsberman (D66), R.J. Siepel (ChristenUnie), F. Brouwer (ChristenUnie), S. Miske (GroenLinks), S.J. Kok (GroenLinks), J.N. Simonse (SGP), E.G. Boshuijzen (50PLUS) en A.W.H.J. van der Avoird (PvdD) en mevrouw R.C.M. Stadhouders (griffier)

Ook aanwezig zijn:

De heren L. Verbeek (CdK) en M.F.A. van Diessen (lid gedeputeerde Staten).

Afwezig zijn:

Geen afmeldingen.

1. Mededelingen en rondvraag

Er zijn geen mededelingen.

De voorzitter doet twee voorstellen:

- a. de rondvraag overslaan in verband met de volle agenda;
 - b. de bespreking van het jaarverslag starten met een toelichting van de accountant, vervolgens het financiële, algemene deel bespreken en ten slotte overgaan tot behandeling van de inhoudelijke thema's.
- De VVD vindt het tweede voorstel wat lastig gezien haar voorbereiding, maar zal proberen er zoveel mogelijk rekening mee te houden.
- De aanwezigen stemmen met de voorstellen in.

2. Jaarverslag

Namens PricewaterhouseCoopers Accountants zijn de heren Dul en Boshove aanwezig en zij geven een toelichting op de top 10 (pagina 4-5 van het rapport). Hoewel het oordeel goedkeurend is, zijn er wel opmerkingen en suggesties. Er wordt hard gewerkt aan verbetering van de interne beheersing, maar er zijn nog steeds zwakke punten. De afronding van de Europese Programma's is met goed resultaat afgewikkeld. De gang van zaken rondom ILG en EHS is negatief, omdat er door nieuw kabinetsbeleid nieuwe onzekerheden zijn gekomen. De situatie is toegelicht in het jaarverslag en de accountants vragen daar aandacht voor. In de SISA-bijlage staan de wensen van het Rijk en deze bijlage wordt op verzoek van het Rijk in provinciale jaarstukken opgenomen.

De VVD vraagt waarom de stukken laat of onvolledig door de provincie werden aangeleverd. Wat wordt bedoeld met het verbeteren van de financiële beheersing en is dat inmiddels opgepakt?

De woordvoerder van de PvdA beperkt zich tot het verslag van de accountant, want als nieuwkomer is het door de systematiek en gelaagdheid niet makkelijk om in de stukken je weg te vinden. De partij vindt nogal wat punten in het accountantsverslag verontrustend, maar heeft twee concrete vragen: Zijn de personeelskosten in evenwicht en is de beheersing ervan goed? Moet er niet gestreefd worden naar een algemene reserve van 10% in plaats van 5%; is er een referentiekader bij andere provincies?

De PVV vraagt wat bij calamiteiten de gevolgen zijn van het ontbreken van de IT-uitwijkvoorziening en een actueel continuïteitsplan. Kan het ontbreken van een gestructureerde procedure voor het toekennen van autorisaties in de financiële applicatie leiden tot een niet-adequate functiescheiding? Graag iets meer toelichting over horizontaal toezicht. Ten slotte wil zij weten in wiens opdracht de accountant werkt.

De voorzitter antwoordt, dat dat in opdracht van PS is.

GroenLinks wil weten of de basisadministratie op orde is.

Het CDA vraagt of de accountant vindt dat de organisatie 'in control' is.

De vertegenwoordigers van PricewaterhouseCoopers reageren op de vragen. De controle is inderdaad moeizaam verlopen, onder andere doordat er het afgelopen jaar veel (noodzakelijke) wisselingen in de interne organisatie van de provincie hebben plaats gevonden. De basisadministratie is wel op orde, maar het gaat om de vertaalslag naar de verantwoording. Als voorbeeld worden de tussenrekeningen en personeelskosten genoemd. Er is geen landelijke norm voor een algemene reserve. Deze reserve is afhankelijk van interne beheersing, manier van sturing op de belangrijkste thema's en externe factoren. Wel ziet de accountant het risicoprofiel van provincies toenemen. Voor wat betreft de IT-uitwijkvoorziening hoeft een calamiteit als brand niet direct een probleem op te leveren, maar het zijn formele aspecten die noodzakelijk zijn voor een organisatie. Met betrekking tot de autorisaties en het financiële pakket is het belangrijk, dat er een norm is en dat die periodiek getoetst wordt. Dat zou inderdaad gevolgen kunnen hebben voor de functiescheidingen. Op dit moment zijn er geen ongewenste functiescheidingen. Horizontaal toezicht is een middel om binnen een organisatie op fiscaal gebied verder 'in control' te komen en bewustwording te creëren.

De PVV vraagt of het vooraf maken van afspraken met de Belastingdienst extra zekerheid biedt. Ook wil zij weten hoe de opmerking over het verhoogde risicoprofiel gerelateerd moet worden aan de opmerking over de omvang van het weerstandsvermogen op dit moment. Ten slotte vraagt zij om een toelichting op de hardheidsclausule bij subsidievestigingen.

De PvdA wil weten of er pas achteraf dekking voor de personeelskosten is gezocht.

De accountant geeft aan dat ondanks afspraken met de Belastingdienst vooraf er nog steeds discussies achteraf kunnen ontstaan. Door de getoonde openheid zal de Belastingdienst dan echter vaak minder zware controlemiddelen inzetten. Punt 8 van de top 10 gaat specifiek in op EHS/ILG en het weerstandsvermogen. Voor wat betreft het totale plaatje van de provincie en het benodigde weerstandsniveau is het een kwestie van het inschatten van risico's en bepalen in hoeverre deze afgedekt moeten worden. Bij de personeelskosten gaat het om de finale afrekening van algemene personeelskosten. Zo werd pas aan het eind van het jaar ontdekt dat een begrotingswijziging niet was doorgevoerd. En inleen wordt eerst op een algemene rekening geboekt en daarna doorgeboekt naar de programma's. In de afrondingsfase wordt gekeken of alles goed is verdeeld, maar dit zou vaker per jaar gedaan moeten worden. De hardheidsclausule houdt in, dat met een gegronde reden afgeweken kan worden van de in de Subsidieverordening opgenomen regels bij het vaststellen van een subsidie.

De voorzitter bedankt de vertegenwoordigers van PricewaterhouseCoopers en gaat over tot de bespreking van het algemene, financiële deel van de jaarstukken. Hij vermeldt nog, dat het besluit over de jaarstukken gepland staat voor 23 april en dat het niet gebruikelijk is dat dat een hamerstuk is.

Eerste termijn

De SGP vraagt naar de reden van het lage rendement. Vorig jaar heeft de gedeputeerde toegezegd, dat 5% een heel belangrijke norm is voor het vrij aanwendbare deel van de algemene reserve, die niet losgelaten zal worden. Nu is er echter toch sprake van slechts 2,5%. Is de aanvulling uit de Stropenpot wel zuiver? Gaat het college een andere keuze maken nu de hoogte van het Provinciefonds ongeveer bekend is?

De VVD wil weten wat het aanvalsplan van het college is om de door de accountant genoemde tekortkomingen aan te pakken en wil dat plan ook bespreken. Is de gedeputeerde het met de partij eens, dat een solide financieel beleid niet krap op de ondergrens van de bandbreedte stuurt? De STROP was bedoeld voor strategische ontwikkelingsprojecten, maar is er in de praktijk wel een verschil tussen de STROP en de algemene reserve? Hoe gaat het college om met P-tekorten?

Het CDA merkt op, dat Flevoland meer geld uit het Provinciefonds heeft gekregen, maar dat dat wel geoormerkt is en daardoor het resultaat niet verbetert. De partij vraagt de gedeputeerde om zowel vanuit IPO-verband als vanuit Flevoland zelf nogmaals aandacht te vragen bij de minister voor het feit dat het Rijk bepaalde auto's vrijstelt van MRB, waardoor de provincie minder inkomsten binnenkrijgt. Hoe zit het met compensatie hiervoor? De kosten voor gladheidbestrijding zijn flink gestegen. Waarom is de bezuiniging op inhuur van personeel niet gehaald? De toerekening van kosten zou sneller plaats vinden;

waarom is dat niet gebeurd? De risico's zijn het afgelopen jaar toegenomen, voor een groot deel zit dat in de voorfinanciering van Oostvaarderswold. De partij wil dat graag in de gaten houden om te voorkomen dat het risico in de toekomst geëffectueerd zal moeten worden. Nu bekend is dat er niet meer geld uit het Provinciefonds beschikbaar komt, stelt zij voor om de STROP-reserves niet te oormerken, maar eenmalig de algemene reserve direct op het minimumniveau van 5% te brengen.

D66 stelt zich in haar oordeel terughoudend op, omdat zij een nieuwe partij is en vorig jaar niet over de cijfers mee heeft kunnen praten. In het verslag van de accountant vindt de partij een aantal verontrustende punten staan en zij ondersteunt dan ook de vraag van de VVD naar een aanvalsplan om de tekortkomingen op te heffen.

De PVV is net als D66 een nieuwe partij en daarom terughoudend. Komt er nog een samenvatting van het jaarverslag in jip-en-janneketaal voor de burger? Is de onderbezetting op de afdeling Financiën structureel? Komt er een uitgebreidere analyse over de personele kosten? Er wordt alleen een interne controle uitgevoerd op de toekenning van subsidies, niet op de vaststelling ervan, terwijl daar mogelijk juist belangrijke risico's liggen. Op welke manier gaat het college dit rechte trekken?

De PvdA vraagt of het college zich herkent in de vrij harde kritiek van de accountant. Bestaat het voornemen om horizontaal toezicht in te voeren?

De SP heeft waardering voor de stappen die in het afgelopen jaar wel gedaan zijn, maar is wel geschrokken van de tien punten die door de accountant naar voren zijn gebracht, zeker omdat deze niet geheel nieuw zijn. De partij is dan ook benieuwd naar de reactie van het college op het door de VVD gevraagde aanvalsplan. Hoe kijkt het college tegen de bevindingen van de accountant aan? Na de zomervakantie van 2010 schetste het college nog een vrij positief beeld over de stand van zaken omtrent inhuur en personele lasten en het bevreedt de partij dat het nu heel anders ligt. Ten slotte vraagt zij om een nadere toelichting op het risico dat de provincie loopt door de voorfinanciering van Oostvaarderswold.

50PLUS vraagt zich af of het voorstel om de algemene reserve aan te vullen met de eventuele bijdrage uit het Provinciefonds niet wat voorbarig was. Op sommige punten is onderuitputting opgetreden; mogelijk biedt dit ruimte om de algemene reserve aan te vullen.

De ChristenUnie geeft aan dat haar punten inmiddels al door de andere partijen naar voren zijn gebracht. Drie specifieke aandachtspunten: De partij heeft zorgen over het 'in control' zijn van de organisatie. Zij staat sympathiek tegenover het voorstel van het CDA om de algemene reserve in één keer weer op peil te brengen. Wel wil zij dan op niet al te lange termijn de consequenties daarvan met elkaar bespreken.

Gedeputeerde Van Diessen reageert, dat het college niet gelukkig was met het accountantsrapport, maar wel wist dat er iets aan de hand was. Het is al enkele jaren druk bezig om deze organisatie beter 'in control' te brengen. Daarvoor zijn mensen aangetrokken, maar er zijn ook tegenslagen geweest, bijvoorbeeld mensen die niet naar verwachting functioneerden. De interne beheersing is inderdaad een belangrijk verbetergebied. Het college streeft naar het op orde brengen van de basis en is daar ook mee bezig: de genoemde aandachtspunten zijn in het afgelopen jaar met voorrang opgepakt. Maar aanpassing van het personeelsbestand kost tijd, zowel in kwantitatief als kwalitatief opzicht. Daarnaast moet er ook een cultuuromslag komen, waarbij collega's elkaar aanspreken op verantwoordelijkheden en fouten. De organisatie is niet gewend, dat het werk voldoende transparant moet worden gecontroleerd door de afdeling zelf. Men heeft liever dat een externe dat doet en neemt zelf niet de verantwoordelijkheid. En het kost tijd om dat te veranderen. Bij interruptie geeft de ChristenUnie aan, dat zij begrijpt dat het mensenwerk is, maar dat zij wel schrikt van het antwoord van de gedeputeerde. Het college heeft het blijkbaar aan zien komen en de partij wil weten wat er het afgelopen jaar gedaan is om de organisatie bij te sturen. Gedeputeerde Van Diessen zegt, dat het niet iets is wat je aan ziet komen, maar dat het is zoals het is. Ruim een jaar geleden is daarvoor een nieuw hoofd Planning & Control aangetrokken en die is daar uitermate intensief mee bezig. Maar het afgelopen jaar heeft hij de afdeling Financiën erbij moeten nemen, waardoor hij afgeleid werd van de taken waar hij mee bezig had moeten zijn. Nu er een nieuw hoofd Financiën is, kan het hoofd Planning & Control zich weer volledig concentreren op zijn kerntaken. En hoewel het college niet tevreden is, heeft de accountant uiteindelijk een goedkeurende verklaring gegeven. Daaruit blijkt dat er rechtmatig gehandeld is en dat het juiste beeld naar buiten wordt gebracht. Bij interruptie:

De SP vindt het een beschamende vertoning om de schuldvraag bij de ambtenaren van de organisatie neer te leggen en vindt dat als de gedeputeerde dit vorig jaar al wist, hij de plicht had om PS hiervan in kennis te stellen.

De PVV geeft aan dat de gedeputeerde zich niet achter de ambtelijke organisatie moet verschuilen, maar zelf eindverantwoordelijk is. Vanwege de zorgwekkende opmerkingen van de accountant had de partij een aanvullend stuk van het college verwacht. Wat gaat er nu wel gebeuren?

Gedeputeerde Van Diessen geeft aan dat hij wellicht niet duidelijk is geweest. Hij onderschrijft de opmerkingen van de accountant, legt de situatie uit en vertelt dat het college al meer dan anderhalf jaar bezig is om verbeteringen door te voeren. Hij loopt niet weg voor zijn verantwoordelijkheid en geeft niemand de schuld; hij zegt alleen hoe het hier werkt. Maar ondanks het feit dat het werkt zoals het werkt, heeft de accountant een goedkeurende verklaring afgegeven. Het college gaat door op het pad dat het anderhalf jaar geleden is ingeslagen. Er komt geen nieuw aanvalsplan, omdat de organisatie in een proces zit dat volgens de overtuiging van het college leidt tot een verbeterde organisatie. Er zijn het afgelopen jaar ook verbeteringen gerealiseerd, maar te weinig.

Bij interruptie:

De ChristenUnie zal het college nooit de schuld geven van personele tegenvallers of een ongelukkige samenloop van omstandigheden. Maar tenzij het college haar van het tegendeel kan overtuigen, verwijt zij het college wel, dat het PS de afgelopen anderhalf jaar daar niet over geïnformeerd heeft en op dit moment onvoldoende zichtbaar maakt, wat het in 2010 gedaan heeft om de organisatie 'in control' te krijgen.

Gedeputeerde Van Diessen bestrijdt, dat het college PS daarover niet geïnformeerd heeft. In onder andere de Kadernota en de Begroting staat, dat het college zorgen heeft over het 'in control' zijn van de organisatie. Bovendien was de accountantsrapportage van vorig jaar ook negatief.

Bij interruptie:

De VVD vraagt de gedeputeerde om een overzicht van de genomen maatregelen met betrekking tot de genoemde top 10 van de accountant en de huidige stand van zaken. Dat overzicht wil zij dan in één van de volgende rondes bespreken om het vertrouwen te krijgen, dat de punten worden opgepakt. Overigens staan er in de top 10 maar zes punten die niet goed zijn, want ook de goedkeurende verklaring en andere onzekerheden staan hierin vermeld.

De PVV vraagt wat de gedeputeerde voorstelt om te gaan doen.

Gedeputeerde Van Diessen zegt toe, dat het college het verbeterplan aan PS zal voorleggen.

Bij interruptie:

De VVD lijkt de Werkgroep Planning & Control een goed middel om de discussie in te voeren. De voorzitter adviseert de partij om bij de Statenvergadering hiertoe een voorstel in te dienen.

De ChristenUnie vindt dit een politieke discussie, die niet in een commissie thuishoort. Zij wil deze graag in deze vergadering of straks in de Staten voeren.

Gedeputeerde Van Diessen erkent dat de provincie in een slechtere situatie terecht is gekomen dan vorig jaar. De daling van de algemene reserve baart ook het college grote zorgen. Bij het vaststellen van de jaarrekening bestond nog geen uitsluitel over de herverdeling van het Provinciefonds. Er waren signalen, dat Flevoland daar goed vanaf zou komen, maar dat blijkt nu tegen te vallen en aanzuiveren van de algemene reserve door extra middelen uit het Provinciefonds is niet mogelijk. Als er een meerderheid is voor het voorstel van het CDA, zal het college dat volgen.

De voorzitter doet in verband met de tijd het ordevoorstel om de behandeling van de jaarstukken over drie weken terug te laten komen, ook omdat hij heeft gemerkt, dat de stukken nog niet rijp zijn voor besluitvorming.

De ChristenUnie vraagt wanneer de jaarrekening vastgesteld moet zijn.

De voorzitter antwoordt dat de jaarrekening voor 1 juli 2011 vastgesteld moet zijn.

Gedeputeerde Van Diessen reageert dat een uitstel van drie weken mogelijk is, maar dat andere stukken zoals Voorjaarsnota en Begroting er ook aan zitten te komen.

Het CDA vindt het verstandig om over drie weken de jaarstukken inhoudelijk te behandelen, maar zou het dan ook wel af willen ronden. Op die manier kan het huidige college nog verantwoording afleggen over deze jaarrekening.

De SGP wil wel vanavond de beantwoording van gedeputeerde Van Diessen nog afronden.

De voorzitter constateert, dat de Staten ermee instemmen om over drie weken de jaarstukken inhoudelijk te behandelen en ze vanavond niet vast te stellen.

Gedeputeerde Van Diessen gaat verder met zijn beantwoording: Het lage rendement komt door de lage rente. Het vermogen is niet het hele jaar constant en het staat ook op verschillende rekeningen, tegen verschillende rentepercentages. De rentepercentages voor organisaties zijn overigens lager dan die voor particulieren. 50PLUS vraagt of de stijgende rente van dit moment soelaas biedt. Gedeputeerde Van Diessen antwoordt, dat de stijgende rente meer geldt voor de lange dan de korte termijn. In 2011 moeten de P-tekorten met noodmaatregelen worden opgevangen, namelijk door een zachte vacaturestop (besparing € 1 miljoen), door € 1 miljoen te schuiven naar de programma's en € 1 miljoen te bezuinigen. Voor 2012 zullen ze in de begroting worden verwerkt. Het betekent wel een extra bezuinigingsdoelstelling, want het op peil houden van het personeelsbestand blijkt € 3 miljoen duurder dan de organisatie jaren achter elkaar gedacht heeft. Met het IPO is bij het Rijk al aangegeven, dat men zich niet kan vinden in het rijksbeleid om bepaalde auto's geen MRB te laten betalen, omdat dat een verlaging van provinciale inkomsten betekent. Het Rijk heeft daar echter lak aan. Compensatie in het Provinciefonds zal er niet zijn, omdat alle provincies hiermee te maken hebben. Het was inderdaad de bedoeling om minder personeel in te gaan huren. Maar halverwege 2010 heeft het college gemeld, dat het voor bepaalde projecten in risico niet verstandig werd geacht om mensen in vaste dienst te nemen. Daarom is er toch meer inhuur geweest dan beoogd. Een samenvatting van het jaarverslag in jip-en-janneketaal is niet voorzien.

De voorzitter geeft ruimte voor een korte tweede termijn, waarin ook het voorstel van het CDA meegenomen kan worden om het aanvullende bedrag direct over te hevelen naar de algemene reserve en niet te oormerken in de STROP.

Tweede termijn

Het CDA vindt, dat het Rijk de provincies niet alleen kort via het Provinciefonds, maar ook via de MRB en stelt het college voor om dat ook naar buiten te brengen. Daarnaast vraagt zij het college om het Rijk om een accountantsverklaring te vragen, waaruit blijkt dat Flevoland ook echt krijgt waar het recht op heeft uit het Provinciefonds.

De PVV vindt de verschillenanalyse tussen begroting en rekening 2010 aanzienlijk en vraagt om een verklaring.

De voorzitter vraagt om dergelijke technische vragen in het vervolg ambtelijk te stellen.

De ChristenUnie wil weten of het verbeterplan van de gedeputeerde de volgende keer bij de beraadslagingen meegenomen kan worden.

De SGP wil het voorstel van het CDA eerst intern bespreken.

De VVD kan zich vinden in het voorstel van het CDA. De actie verdient niet de schoonheidsprijs, maar er wordt wel schoon schip gemaakt voor 2010. Wat de partij betreft, is dit echter wel eenmalig. De partij wil graag verder discussiëren aan de hand van een ruim van te voren toegezonden stuk van het college met het bestaande aanvalsplan en de huidige stand van zaken. Als dat niet over drie weken lukt, dan mag dat wat haar betreft ook over zes weken zijn. Is het correct dat er € 3 miljoen op andere posten bezuinigd moet worden om de personeelskosten op te vangen? De ChristenUnie vraagt de VVD of zij bereid is om het college decharge te verlenen. De VVD reageert dat dat het geval is, aangezien er een goedkeurende accountantsverklaring beschikbaar is. Wel heeft zij veel zorgen over de interne werking en daar wil zij een gesprek over. De ChristenUnie deelt die zorgen.

Gedeputeerde Van Diessen probeert het verbeterplan voor de volgende keer te regelen; het hebben van een plan is immers iets anders dan het presenteren van een plan. De vraag over de verschillenanalyse zal hij schriftelijk beantwoorden. Ten slotte wijst hij er nogmaals op, dat er een goedkeurende accountantsverklaring is afgegeven. Het loopt nog niet goed, maar veel gaat ook wel goed. Hij wil de situatie niet bagatelliseren, maar het is wel belangrijk dat de Staten zich dat ook realiseren. De organisatie heeft een goedkeurende verklaring gekregen, is zich bewust van wat ze moet doen, maar heeft op een aantal punten steken laten vallen. Daar wordt aan gewerkt en daar zal hij de Staten nader over informeren.

De voorzitter constateert, dat de gedeputeerde heeft toegezegd de Staten te zullen informeren over het verbeterplan. Het jaarverslag 2010 zal over drie weken opnieuw op de agenda staan en inhoudelijk

besproken gaan worden. Ook het Jaarverslag IFA 2010 schuift door naar de volgende vergadering. Hij sluit de vergadering om 20.25 uur en dankt de aanwezigen voor hun inbreng.

Vastgesteld in de vergadering van 18 mei 2011,

de griffier,

de voorzitter,